Спеціалізованій вченій раді ДФ 58.082.075_ID 9957
в Західноукраїнському національному університеті
Міністерства освіти і науки України

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
ПРИЯТЕЛЬЧУК Олени Анатоліївни
доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародного бізнесу, заступника директора з науково-педагогічної роботи Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

на дисертаційну роботу **Ван Юншуня** на тему
«Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність дослідження зумовлена зростаючим значенням глобальних ініціатив Китаю у сучасній системі міжнародних економічних і геополітичних відносин. Ініціатива «Один пояс один шлях», започаткована у 2013 році, стала масштабною стратегічною концепцією КНР, спрямованою на формування нових торговельно-економічних зв'язків, інфраструктурної інтеграції, а також стимулювання сталого та інклюзивного розвитку в країнах-учасницях. Цей проєкт охоплює понад 140 країн і понад 60% населення світу, що робить його безпрецедентним за масштабами та впливом. У сучасних умовах, коли глобальна економіка переживає глибокі трансформації під впливом пандемій, геополітичних криз і технологічних змін, ініціатива «Один пояс один шлях» набуває нового звучання як інструмент не лише геоекономічного просування КНР, але й як модель інклюзивного зростання, що потенційно здатна зменшувати нерівність, сприяти розвитку інфраструктури, торгівлі, зайнятості та людського капіталу в країнах-реципієнтах. Водночас зростає інтерес до оцінки реальних результатів ініціативи в контексті сталого розвитку, фінансової відповідальності, екологічних стандартів та справедливого доступу до вигод.

Актуальність також посилюється потребою у вивченні того, наскільки

стратегія «Один пояс один шлях» відповідає цілям інклюзивного зростання, визначеним ООН, а також наскільки вона сприяє чи перешкоджає економічній самодостатності та політичній суверенності партнерських держав. З огляду на активну участь України та інших країн Східної Європи в діалозі з Китаєм, вивчення цієї ініціативи також має вагоме значення для формування національних стратегій у сфері зовнішньоекономічної політики. Отже, дослідження стратегічного потенціалу та викликів ініціативи «Один пояс один шлях» як глобальної платформи інклюзивного зростання є своєчасним і важливим як для теоретичного осмислення нових форм міжнародної кооперації, так і для вироблення практичних рекомендацій щодо залучення до проєкту на взаємовигідних умовах.

З огляду на викладене вище, можна дійти висновку, що дисертаційна робота Ван Юншуня, метою якої є наукове обґрунтування теоретичних та методологічних основ ініціативи «Один пояс один шлях» як глобальної інклюзивної стратегії зростання КНР та розробка багатогранної моделі її імплементації, що коригує траєкторію майбутнього економічного розвитку на основі зміни вектора інклюзивного зростання, виконана на актуальну тему.

Подана до захисту дисертація є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (державний реєстраційний номер 0124U000003); реалізації міжнародного проєкту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: повоєнний і постпандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Ван Юншуня характеризується логічною структурою, чітко визначеною метою та завданнями, а також методологічно обґрунтованими підходами до їх реалізації. Усі висновки та рекомендації

дослідження щодо впливу ініціативи «Один пояс один шлях» на інклюзивне зростання КНР є належним чином обґрунтованими та мають практичне спрямування.

Автор застосував різноманітний арсенал загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема теоретичне узагальнення для аналізу макроекономічного контексту ініціативи «Один пояс один шлях», історичний метод для класифікації ролі економічних коридорів в рамках теорії глобальних економічних відносин, діалектичний метод для оцінки впливу стратегічних наслідків ініціативи «Один пояс один шлях» в глобальному управлінні, а також методи аналогій, порівняльного аналізу, індукції, дедукції, аналізу, синтезу та обробки даних для оцінки впливу ініціативи «Один пояс один шлях» на реальний ВВП і розвиток інфраструктури. Метод моніторингу дозволив автору ґрунтовно дослідити геополітичні аспекти ініціативи, а візуалізація даних забезпечила наочність і доступність результатів. Такий широкий методологічний підхід свідчить про високу ґрунтовність і наукову глибину дослідження.

Висновки та рекомендації щодо підтримки МСП через інклюзивні механізми ініціативи «Один пояс один шлях» є переконливо обґрунтованими та мають значне практичне спрямування. Автор розробив прогнозні моделі, що переконливо демонструють довгостроковий вплив ініціативи «Один пояс один шлях» на зайнятість і соціальну стабільність, зокрема через створення робочих місць у логістичному секторі та цифровій економіці країн-учасниць. Ці моделі підкріплені регресійним аналізом, що забезпечує їхню достовірність і практичну цінність.

Основні теоретичні та прикладні положення дисертації Ван Юншуня одержали схвальну оцінку на українських та міжнародних конференціях та були опубліковані в українських та міжнародних наукових виданнях.

Таким чином, усе викладене вище дає змогу дійти позитивного висновку щодо наукового рівня, достовірності поданого матеріалу, теоретичних обґрунтувань та аргументацій, винесених на захист положень, практичного значення висновків і рекомендацій, що випливають із дисертації Ван Юншуня.

Структура та обсяг дисертаційної роботи

Дисертаційна робота написана діловою англійською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Перший розділ «Теоретичні основи та практичні засади глобального інклюзивного зростання» фокусується на дослідженні: теоретичних основ стратегії інклюзивного зростання в рамках ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 12-29); теоретичної концепції ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 30-47); концепції геополітики економічних коридорів в рамках теорії міжнародних економічних відносин (с. 48-66). Здобувач ґрунтовно проаналізував теоретичні засади інклюзивного зростання, пов'язавши їх із глобальною стратегією КНР та розкрив геополітичні аспекти економічних коридорів як інструментів регіональної інтеграції та транскордонної співпраці. У дослідженні проаналізовано інтеграційну теорію ендогенного зростання в поєднанні з механізмами інклюзивного зростання ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 12-29). Зокрема, проаналізовано ендогенну динаміку людського капіталу та її рівень підтримки регіональної інтеграції в рамках ініціативи «Один пояс один шлях». В роботі проаналізовано структуру багатовимірного індексу інклюзивного зростання (с. 29-45), запропоновано нове розуміння показників глобального розвитку та використання даної моделі для вимірювання зростання ВВП, соціальних можливостей та якості навколишнього середовища. Аналіз теоретичних моделей вирізняється глибиною та новаторським підходом, оскільки автор інтегрує сучасні концепції глобалізації, коннектографії та регіональної інтеграції, що дозволяє чітко позиціонувати ініціативу «Один пояс один шлях» в контексті глобальних економічних стратегій. Порівняння з іншими ініціативами розвитку, такими як історичні торговельні шляхи, підкреслює унікальністьдослідження та додає теоретичну цінність.

У другому розділі «Оцінка імплементації механізмів ініціативи Один пояс один шлях» проведено аналіз інклюзивного розвитку Китаю (с. 69-84);

досліджено стан інклюзивного розвитку країн-учасниць ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 85-106); оцінено виклики та ризики для впровадження ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 107-121). Дослідження інклюзивного розвитку Китаю (с. 66-75) демонструє аргументований емпіричний підхід, висвітлюючи роль інфраструктурних інвестицій і цифрової трансформації в скороченні бідності та підвищенні соціальної інклюзії. Дослідження зробило внесок у прикладний геополітичний діалог, обґрунтувавши модель інклюзивного зростання нещодавніми глобальними потрясіннями (с. 75-79). Так, пов'язавши теоретичну модель з реальними викликами, такими як COVID-19, зелена економіка та ініціатива «Цифровий шовковий шлях», автор посилив емпіричну релевантність дослідження.

Дослідження країн-учасниць є досить цінним завдяки детальному аналізу регіональної специфіки країн Центральної Азії, Південно-Східної Азії, Африки та Європи. Дослідження обґрунтоване регресійним аналізом, що показав зростання показників людського розвитку (HDI) на 8-12% у країнах-учасницях за 2015-2023 роки. Оцінка ризиків характеризується комплексним підходом, зокрема аналізом геополітичних і екологічних викликів, що аргументується успішними кейсами (зелена інфраструктура в Казахстані та Ефіопії) та підкреслює адаптивність ініціативи «Один пояс один шлях» до місцевих умов. Проведено порівняльний аналіз участі європейських країн в ініціативі «Один пояс один шлях» з точки зору якісної та економічної логіки (с. 102-106). Цей порівняльний підхід зробив внесок у розуміння диференційованих стратегій ініціативи «Один пояс один шлях» для розвинених учасників та учасників, що розвиваються. В дослідженні розглянуто участь України в ініціативі «Один пояс один шлях» та охарактеризовано її дуальне позиціонування в контексті стандартів ЄС та орієнтації на китайські інвестиції, а також проаналізовано її стратегічну функцію – євразійського транспортного вузла (с. 104-106). Аналіз показав збалансоване уявлення про участь України в ініціативі «Один пояс один шлях» та відобразив динаміку її геополітичних обмежень.

У третьому розділі «Стратегічний вплив та напрямок розвитку ініціативи

Один пояс один шлях» виокремлено стратегічні наслідки ініціативи «Один пояс один шлях» для глобального управління (с. 124-138); напрацьовано шляхи майбутньої траєкторії розвитку ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 139-155); запропоновано ключові вектори та модель майбутнього інклюзивного розвитку в рамках ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 156-172). В роботі вдало поєднано екологічні стандарти з розвитком цифрової інфраструктури в рамках ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 141-146). Аналіз підкреслив подвійну стратегію технологічного ривка та інновацій у сфері зеленого фінансування в державах-учасницях. Модель інклюзивного зростання (с. 152-154) є важливим підсумком роботи, що пропонує реалістичні та адаптивні механізми для країн із різними інституційними умовами. Автор переконливо обґрунтував практичну реалізацію моделі через впровадження «Цифрового шовкового шляху» та зеленої інфраструктури.

Сукупність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі, та їх практичне значення дають змогу зробити висновок про завершеність, цілісність і структурованість дисертації Ван Юншуня.

Оцінка наукової новизни положень і отриманих результатів дисентаційної роботи

До результатів, що одержали обґрунтування у дисертаційній роботі, мають теоретичне та практичне значення, та визначають наукову новизну дисертації, варто віднести такі:

— вперше розроблено модель інклюзивного розвитку КНР в рамках реалізації Ініціативи «Один пояс один шлях», яка базується на стратегічній корекції майбутньої траєкторії розвитку економіки відповідно до зміни векторів інклюзивного зростання, з акцентом на багатосторонньому управлінні, зеленому розвитку, борговій стійкості, розвитку цифрової економіки, соціальній інклюзії та узгодженні з глобальними цілями сталого розвитку;

— удосконалено емпіричний орієнтир концепції економічного розвитку, шляхом поглибленого дослідження траєкторії внутрішнього інклюзивного

розвитку КНР, з акцентом на боротьбі з бідністю, екологічній стійкості та еволюції в умовах «нової нормальності», що дозволило посилити розуміння інклюзивного зростання в умовах невизначеності;

— удосконалено структуровану дорожню карту майбутньої траєкторії розвитку Ініціативи «Один пояс і один шлях», шляхом посиленням фокусу на «зелений» розвиток, багатостороннє управління та цифрову трансформацію, що дозволило окреслити механізм розподілу вигод та стратегічний інструментарій державної політики в умовах сталого та інклюзивного глобального розвитку;

— удосконалено методику аналізу інклюзивного зростання, шляхом проведення міжрегіональних оцінок країн-учасниць Ініціативи «Один пояс і один шлях» із використанням економетричної регресії та тематичних досліджень, що допомогло виявити неоднорідності проблем розвитку та напрацювати практичне розуміння регіональних механізмів адаптації та рамок їх співпраці;

— набули подальшого розвитку ідеологічна та структурна конотації Ініціативи «Один пояс один шлях», шляхом поглиблення теоретичних основ в рамках глобалізації та регіональної інтеграції, що дозволило звузити теоретичну категоризацію ініціативи в глобальному економічному дискурсі;

— набули подальшого розвитку комплексна система оцінки ризиків, шляхом категоризації ключових загроз, включаючи дисбаланс ресурсів, фінансову нестабільність, геополітичну реакцію та тиск на стійкість, що дозволило обґрунтувати важливість стратегії інклюзивного зростання в рамках Ініціативи «Один пояс один шлях»;

— набули подальшого розвитку геополітичні засади «економічних коридорів», шляхом аналізу їх як інституціоналізованих каналів транснаціонального зв'язку та стратегічної співпраці, що дозволило переосмислити ці коридори не лише як логістичні маршрути, але й як інструменти глобального економічного управління та регіональної інтеграції.

Значення результатів виконаного дослідження для науки і практики

Теоретичне значення дисертаційної роботи полягає у вирішенні наукової проблеми та розробці пропозицій щодо інклюзивного розвитку КНР в рамках реалізації ініціативи «Один пояс один шлях».

Практичне значення результатів дисертації Ван Юншуня полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження глобального інклюзивного зростання в умовах майбутньої траєкторії розвитку Ініціативи «Один пояс і один шлях» можуть бути використані в практичній діяльності її учасників та стейкхолдерів та в подальших наукових розробках.

Представлені результати дослідження, доведені до рівня практичних напрацювань та рекомендацій, підтверджені довідкою про впровадження, наданою ТОВ «Цзюцюань Юанда Агрікалче» (Jiuquan Yuanda Agriculture Co., Ltd.) при формуванні стратегії розвитку компанії (Довідка JIU № 17 від 28.04.2025 р.). Основні результати дослідження було використано при викладанні дисциплін та проведенні наукових досліджень Професійно-технічного університету Цзюцюань (Довідка JIU № 27 від 27.04. 2025 р.).

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення дисертаційної роботи, що мають наукову новизну, змістовно та аргументовано розкрито в опублікованих працях. За основними результатами дисертації було опубліковано 11 наукових праць, зокрема: 3 статті – в наукових фахових виданнях України; 2 статті – в іноземному науковому періодичному виданні; та 6 публікацій опубліковані в інших виданнях апробаційного характеру за матеріалами конференцій. Кількість та обсяг друкованих праць дають авторові право для публічного захисту дисертації.

Оцінка структури дисертаційної роботи, мови і стилю викладення матеріалу

Зміст дисертаційної роботи відповідає визначеним меті і завданням дослідження, розкриває тему роботи, свідчить про її цілісність та завершеність. Дисертаційна робота написана англійською мовою з дотриманням усіх вимог до її наукового стилю.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Наукові результати дисертаційної роботи отримано автором особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано тільки ті ідеї і положення, які отримані автором особисто. Порушень академічної доброчесності у дисертаційній роботі Ван Юншуня не виявлено. Дисертація містить посилання на відповідні джерела інформації, надана достовірна інформація про використані методи та результати проведеного дослідження, дотримані норми законодавства про авторське право та суміжні права. А це, відповідно, дозволяє зробити висновок про дотримання автором дисертаційної роботи вимог і правил академічної доброчесності. Дисертаційна робота пройшла успішну перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою інтернет-сервісу Turnitin Similarity.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційна робота Ван Юншуня виконана на достатньо високому науковому рівні, проте є деякі зауваження, що мають дискусійний характер:

1. в роботі розглянуто концепції геополітики економічних коридорів в рамках теорії міжнародних економічних відносин та виокремлено стратегічні наслідки ініціативи «Один пояс один шлях» для глобального управління (с. 66, 130). Проте, автор допускає певні неточності при використанні термінологічного апарату, зокрема, такі терміни, як «інституційні інновації» та «нормотворча спроможність», варто формулювати з більшою термінологічною точністю;

2. у підрозділі 2.1 проведено аналіз інклюзивного розвитку Китаю (с. 80-82), охарактеризовано роль інфраструктурних інвестицій і цифрової трансформації в скороченні бідності та підвищенні соціальної інклюзії. Проте, екологічний вимір розглядається досить широко та не розподіляється за секторами (наприклад, енергетика, транспорт, гірничодобувна промисловість), що створює обмежену секторальну дезагрегацію та обмежує автора у власних висновках;

3. у підрозділі 2.2 досліджено стан інклюзивного розвитку країн-учасниць ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 85-106), зокрема проаналізовано регіональну особливість країн Центральної Азії, Південно-Східної Азії, Африки та Європи. Проте, аналіз регіону Центральна Азія є набагато ширшим, ніж аналіз регіону Африка чи Південно-Східна Азія, що створює аналітичний дисбаланс та послаблює порівняльну цілісність результатів;

4. досліджуючи стратегічний вплив та напрямок розвитку ініціативи «Один пояс один шлях», автор виокремлює стратегічні наслідки ініціативи для глобального управління, фокусуючись на інституційних інноваціях (с. 127-130). Проте, подальший розвиток гіпотези про те, що ініціатива «Один пояс один шлях» сприяє інклюзивному управлінню через нові інституції, такі як Азійський банк інфраструктурних інвестицій (AIIB) та Шанхайська організація співробітництва (SCO), залишається недостатньо обґрунтованим. В роботі досліджується функціонування даних інституцій лише з позиції м'якого механізму координації, що допомагає стандартизувати норми інфраструктури та зменшувати інформаційну асиметрію.

Окреслені зауваження вказують на деякі дискусійні аспекти дисертаційної роботи. Проте в цілому вони свідчать про актуальність, складність, багатогранність та практичну значущість обраної теми і суттєво не впливають на якісні характеристики дисертації.

Загальний висновок і оцінка дисертації

Дисертаційна робота Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР» є завершеним науковим дослідженням, результатом якого є формування науково-обґрунтованих пропозицій з розвитку теорії, методики та практичної реалізації інклюзивного розвитку КНР в рамках реалізації Ініціативи «Один пояс один шлях».

За своїм змістом та фаховим спрямуванням дисертаційна робота відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини», а за якістю та рівнем теоретичних і практичних розробок – рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

В цілому, дисертація Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР», за змістом, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю наукових положень та рекомендацій відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Ван Юншунь, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Офіційний опонент:
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародного бізнесу,
заступник директора з науково-педагогічної роботи
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Олена ПРИЯТЕЛЬЧУК

Підпис засвідчую
Вчений секретар НДЧ
КАРАУЛЬНА Н. В.